

2013. aasta eelarve seletuskiri

Sisu	
1. Sissejuhatus.....	2
1.1 Majandusprognoos	2
1.2 Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus	3
2. Ülevaade Värskla valla 2013. aasta eelarvest	4
2.1 Eelarve koostamise protsess	4
2.2 Eelarve ülesehitus ja esitusviis	4
2.3 Eelarve seosed arengukavaga	5
2.3 Koondeelarve	6
2.4 Põhitegevuse tulud	11
Maksud	11
Tulud kaupade ja teenuste müügist	12
Saadavad toetused	13
Muud tulud	13
2.5 Põhitegevuse kulud	14
Antavad toetused	14
Muud tegevuskulud	15
<i>Personalikulud</i>	15
<i>Majandamis- ja muud kulud</i>	16
3. Investeermistegevus	17
4. Finantseermistegevus	18
5. Likviidsete varade muutus	19
6. Eelarve tegevuste ja meetmete lõikes	20
6.1 Sotsiaalkeskond	20
6.2 Ettevõtlus ja tööhõive	24
6.3 Tehniline infrastruktuur (taristu)	25
6.4 Elu- ja looduskeskkond	26
6.5 Üldvalitsemine	27

1. Sissejuhatus

1.1 Majandusprognoos¹

Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi kohaselt sunnib maailmamajanduse ning euroala kasvuväljavaadete ebakindlus ettevaatlikkusele. Võrreldes kevadise prognoosiga on signaalid väliskeskonna võimalikest arengutest muutunud ebastabiilsemaks. Rahandusministeerium ootab Euroopa Liidus majanduse kasvamist 2013. aastal ühe protsendi võrra. Eesti sisemajanduse koguprodukti kasvuks oodatakse 2013. aastal kolm protsenti.

Tarbijahinnad (THI) kasvuks oodatakse 2013. aastal 3,5 protsenti ja järgnevateks aastateks 2,8 protsenti. Palgatulu jätkuv kasv ning tarbijate paranenud kindlustunne toetab eratarbimiskulutuste suurenemist ja soodustab teenuste hinnaarenguid kajastava baasinflatsiooni kiirenemist. Lisaks mõjutab 2013. aasta inflatsiooni aasta alguses toimuv elektrituru avanemine.

Keskmise palga kasv ulatub prognoosi kohaselt 2013. aastal 5,5 protsendini (vt tabel 1). Tööhõive kasv, mis 2012. aasta lõpuks peaks kasvama 2,4 protsendi võrra, aeglustub 2013. aastal 0,5 protsendini. Tööpuudus on kriisiaegsest kõrgtasemest oluliselt vähenenud ja alaneb prognoosi kohaselt 2013. aastaks 8,9 protsendini.

2012. aasta esimeses kvartalis oli tööga hõivatud 614,3 tuhat inimest, mis on 23 tuhande inimese võrra rohkem kui möödunud aastal samal ajal. Tööpuuduse määr kasvas 11,4 protsendilt 11,5 protsendini ehk 79,6 tuhande inimeseni. Registreeritud töötuse vähenemine juunikuus jätkus - juuni lõpus oli töötuna arvel 41102 inimest ehk 6,3 protsenti 16-aastasest kuni pensioniealisest tööjõust.

Tabel 1. Eesti tööturu prognoos 2012–2016 (15–74-aastased) (protsenti)

Eesti tööturu prognoos	2001-2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hõive (tuh inimest)	608,5	609,1	623,9	627,4	630,5	633,0	635,6
Tööhõive kasv	0,1	6,7	2,4	0,5	0,5	0,4	0,4
Tööpuuduse määr	9,7	12,5	10,4	8,9	8,2	7,9	7,8
Tööjõu tootlikkuse kasv (hõivatute arvu järgi)	3,6	0,9	-0,2	2,5	2,9	3,1	3,2
Palga reaalkasv	5,5	0,4	1,6	1,9	2,9	3,1	3,1
Keskmine palk	588	835	882	930	984	1043	1106
Palga nominaalkasv	9,9	5,4	5,6	5,5	5,8	6,0	6,0

Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Statistikaamet

Mõnevõrra toetab elanike ostujõudu aprillist jõustunud pensionitõus, mis kompenseerib siiski vaid tarbimiskorvi viimase aasta kallinemise. Sissetulekute kiiremat tarbimise kasvu võib lähiaastatel toetada mõõdukalt paranev tarbimisjulgus, kuid see eeldab praegusest positiivsemad arenguid kogu Euroopas.

Keskmine brutokuupalk oli 2012. aasta esimeses kvartalis 847 eurot, mis on 6,9 protsenti rohkem kui eelmisel aastal samal ajal. Võrreldes eelneva kvartaliga keskmise palga kasv kiirenes. Keskmisest oluliselt madalam oli keskmise palga kasv avalikult rahastatavatel tegevusaladel (avalik haldus, haridus ja tervishoid), ulatudes vaid 2,6 protsendini. Avaliku sektori tegevusalade palgatase on erasektori suhtes nõrgenenud juba üle kahe aasta, mis muudab erasektoris töötamise üha atraktiivsemaks.

¹ Rahandusministeeriumi suvine majandusprognoos 31.08.2012

1.2 Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus jõustus 1. jaanuaril 2012. aastal. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse peamisteks eesmärkideks on:

- 1) eelarvekorralduse kaasajastamine ja finantsjuhtimise moderniseerimine;
- 2) eelarvekorralduse ja finantsarvestuse põhimõtete ühtlustamine ja tekkepõhise eelarvestamise regulatsiooni kehtestamine;
- 3) eelarvestruktuuri muutmine vastavaks raamatupidamises ja erasektori finantsjuhtimises rakendatavatele esitlusviisidele;
- 4) keskpika eelarvestamise põhimõtete rakendamine koos tulemuspõhise eelarvestamise aspektidega;
- 5) arengukava koostamise ja eelarveprotsessi läbipaistvus ning avalikkusele pidev informatsiooni edastamine;
- 6) finantsdistsipliini tagamine.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele koosneb eelarve osadest ning on kassapõhine või tekkepõhine. Sõltumata arvestusviisist on eelarve jaotatud viieks osaks:

PÕHITEGEVUSE TULUD
Maksutulud. Tulud kaupade ja teenuste müügist. Saadavad toetused. Muud tegevustulud.
PÕHITEGEVUSE KULUD
Antavad toetused. Muud tegevuskulud.
INVESTEERIMISTEGEVUS
Põhivara soetus ja põhivara müük. Põhivara soetuseks saadav ja antav sihtfinantseerimine. Osaluste soetus ja osaluste müük. Muude aktsiate ja osade soetus. Antavad ja tagasilaekuvad laenud. Finantstulud ja finantskulud.
FINANTSEERIMISTEGEVUS
Võetud laenude tagasimaksmine. Kapitalirendi- ja faktooringukohustuste täitmine. Emiteeritud võlakirjade lunastamine ning tagasimaksed teenuste kontsessioonikokkulepete alusel.
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS
Raha ja pangakontode saldo muutus. Rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus. Soetatud võlakirjade saldo muutus.

Lisaks arvestatakse tekkepõhise eelarve korral tuludega seotud nõuete ja kohustuste muutusi, kui nad avaldavad olulist mõju likviidsete varade muutusele.

Eelarvestruktuuri selline jaotus annab võimaluse eristada põhi- ja investeerimistegevust. Eelarvestruktuurist selgub omavalitsusüksuse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahet, dünaamika ja omafinantseerimise võimekus (investeeringute tegemise ja laenude maksimise võimekus). Netovõlakoormuse arvestuses võetakse omafinantseerimise võimekus omakorda aluseks omavalitsusüksuse netovõlakoormuse piirmäära suurendava näitajana.

2. Ülevaade Värskala valla 2013. aasta eelarvest

2.1 Eelarve koostamise protsess

Värskala valla 2013. aasta eelarve koostamist alustati käesoleva aasta oktoobrikuus, mil sõnastati eelarve põhimõttelised seisukohad ning vaadati üle algandmete korje blanketid. Järgmise aasta eelarve koostamise aluseks oli kavandatava 2013–2016 eelarvestrateegia põhimõtted, sh positiivse põhitegevuse tulemi saavutamine, oluliste investeeringute kavandamine, energiakandjate hinnatõus, lisanduvate pindade hooldus- ja majandamiskulud, vallaeelarvest tasustatavate õpetajate töötasukulude võrdsena hoidmine riigieelarvest tasustatavate õpetajate palgatõusuga jms.

Alaeelarvete koostamiseks töötati välja peamised otsustamiskriteeriumid ja alaeelarvete esitamise tähtajaks kinnitati 15. oktoober. Laekunud alaeelarvete taotlused koondati kokku oktoobrikuus ning alates novembrist menetleti vallavalitsuses 2013. aasta eelarvet võttes aluseks 2013–2016 eelarvestrateegia.

2013–2016 eelarvestrateegia esitati volikogu septembrikuu istungile ja 2013. aasta eelarve eelnõu esitatakse volikogu novembrikuu istungile.

2.2 Eelarve ülesehitus ja esitusviis

Värskala valla 2013. aasta eelarves on kõik tulud ja kulud planeeritud kassapõhiselt, st tehingud kajastatakse selles perioodis, millal nende eest raha laekub või nende eest tasutakse.

Eelarve määrus on summalises osas koostatud agregeerituna, määrusesse on välja toodud seadusest tulenevad olulised eelarve täitmist reguleerivad nõuded. Värskala valla 2013. aasta tegevused on eesmärgipõhiselt läbi kaalutud COFOG² nõuete kohaselt ning muudatusi võrreldes 2012. aasta eelarvega ei ole tehtud. Eelarve seletuskirjas antakse ülevaade peamiste tegevusvaldkondade eelarvetest põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse ja eelarve tulemi lõikes. Peamised tegevusvaldkondade eelarved on eelarves jaotatud meetmete lõikes ja sisaldavad eraldi alajaotusi koos eelarve sisu täpsustustega:

- 1) Sotsiaalkeskond
 - Meede 4.2 Haridus
 - Meede 4.3 Sotsiaalne kaitse ja tervishoid
 - Meede 4.1 Kultuur, noorsootöö ja sport
- 2) Ettevõtlus ja tööhõive
 - Meede 2.1 Ettevõtlus ja tööhõive
- 3) Tehniline infrastruktuur (taristu)
 - Meede 3.1 Vesi ja kanalisatsioon
 - Meede 3.2 Teed ja liikluskorraldus
- 4) Elu- ja looduskeskkond
 - Meede 1.1 Elu- ja looduskeskkond
- 5) Üldvalitsemine

Tulenevalt seadusest on erinevatele tegevustele seatud eesmärgid ja indikaatorid eesmärgi täitmise mõõtmiseks ning seletuskirjas esitletakse eelnenud aasta tegelikud, jooksva aasta oodatavad ja eelarveaastaks prognoositavad andmed.

Eelarve on koostatud üheks eelarveaastaks ja esitusvaluutaks on euro.

² *Classification of the Functions of Government*

2.3 Eelarve seosed arengukavaga

Arengukava määrab kohaliku omavalitsuse prioriteetsed tegevussuunad ja eelarvestrateegia finantsprojektsiooni. Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele esitatakse eelarve seletuskirjas ülevaade arengukavas kajastatud eesmärkide kavandatavast täitmise plaanist eelseisval eelarveaastal ning nende täitmiseks kavandatavatest tegevustest.

Värskas valla 2012–2024 arengukava on avalikustatud alates 27.septembrist 2012 Värskas valla koduleheküljel.

Arengukavast tulenevad valdkondade 2012–2024 strateegilised eesmärgid on:

Sotsiaalkeskond

- Säilitada Värskas vallas omapärase ja traditsioonilise õppekavaga gümnaasium Setomaal.
- Haridusasutustes on arendav, turvaline ja kaasajastatud õpikeskkond.
- Pakutakse elanikkonnale mitmekülgset huvi- ja vabaharidust ning kvaliteetset ja mitmekesist kultuuriteenust.
- Noored on kaasatud arenguprotsessidesse ning toimub järjepidev noorte võimete ja oskuste arendamine ja ettevalmistamine iseseisvaks toimetulekuks.
- Säilitada elujõulist seto kultuuri, luua võimalused omakultuuriõppeks ja teadustööks ning tunnustada kultuurikandjaid.
- Toimetulekuraskustes olevate isikute ja perede toimetulek ning sotsiaalsed oskused on suurenenud
- Toimib efektiivne ennetustöö riskirühmadega. Läbi teadvustatud tervisekäitumise, tervise-edendamise ja tervishoiuteenuste on tagatud elanike hea tervis.
- Värskas valla elanikkond tegeleb aktiivselt kultuuri- ja spordiga.

Ettevõtlus ja tööhõive

- Suurenenud on ettevõtlikus ja sotsiaalne kaasatus ning paranenud on konkurentsivõime tööturul.
- Värskas vallas on ettevõtjasõbralik keskkond ning luuakse juurde uusi töökohti.
- Värskas on tunnustatud ja populaarne turismipiirkond aastaringelt.

Tehniline infrastruktuur (taristu)

- Renoveerida ja laiendada kanalisatsiooni infrastruktuurid ning tagada kvaliteetne ja keskkonnasõbralik reoveekäitlus.
- Värskas on elanike ja ettevõtjate vajadustele vastav tehniline infrastruktuur ja kommunalteenused, valla transpordiprobleemid on lahendatud komplekselt ja tagavad logistiliselt sujuva ühenduse nii pealinna kui lähiregiooni keskustega.
- Valla teed ja tänavad on aastaringelt hooldatud ning tihedamalt asustatud piirkondades on tänavavalgustus.

Elu- ja looduskeskkond

- Valla inimesed on keskkonnateadlikud ja hoiavad loodust puhtana. Kõik majapidamised on liitunud korraldatud jäätmeveoga ning kõikides korterelamutes on toimivad ühistud.
- Värskas vallas on turvaline ja meeldiv elukeskkond.

Üldvalitsemine

- Värskas vald on haldussuutlik ja efektiivne.
- Toimivad külakeskused ja tegutsevad aktiivsed külaseltsid.

2.3 Koondeelarve

Värskas valla põhitegevuse tulude kogumaht 2013. aastal on 1 464 558 eurot ning põhitegevuse kulude kogumaht on 1 438 370 eurot (vt tabel 2).

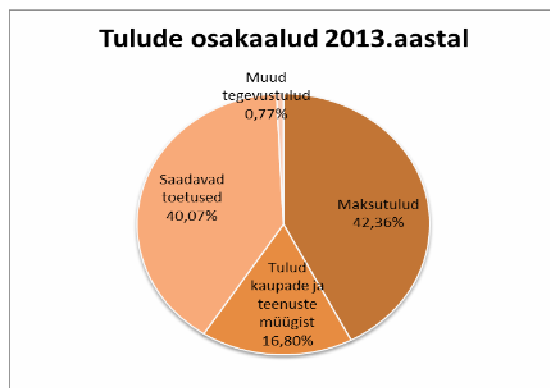
Põhivara planeeritakse soetada 190 120 euro ulatuses, mis kaetakse 155 367 euro ulatuses sihtfinantseeringuga. Investeeringustegevus on kokkuvõttes negatiivse tulemiga summas 46 786 eurot, mille vahe kaetakse võõrvahendite ja likviidsete varade arvelt.

Tabel 2. Värskas valla 2013. aasta koondeelarve

Koondeelarve	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
PÕHITEGEVUSE TULUD	1 449 177	1 488 627	1 464 558
Maksutulud	566 348	602 066	620 418
Tulud kaupade ja teenuste müügist	230 001	276 665	246 048
Saadavad toetused	643 029	599 343	586 875
Muud tegevustulud	9 798	10 553	11 217
PÕHITEGEVUSE KULUD	1 351 514	1 436 527	1 438 370
Antavad toetused	107 724	115 584	107 993
Muud tegevuskulud	1 243 790	1 320 943	1 330 377
PÕHITEGEVUSE TULEM	97 663	52 100	26 188
INVESTEERIMISTEGEVUS	-73 803	-71 219	-46 786
Põhivara soetus	-701 453	-482 227	-190 120
Põhivara müük	7 569	16 617	8 700
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	618 252	421 390	155 367
Antav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-3 580	-10 163	-5 409
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük	23 012	0	0
Finantstulud- ja kulud	-17 603	-16 835	-15 324
EELARVE TULEM	23 860	-19 119	-20 598
FINANTSEERIMISTEGEVUS	6	-29 538	-41 663
Võlakohustuste võtmine	50 000	50 000	25 012
Võlakohustuste täitmine	-49 994	-79 538	-66 675
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	23 866	- 48 657	-62 261
Muu finantseerimine	0	0	0

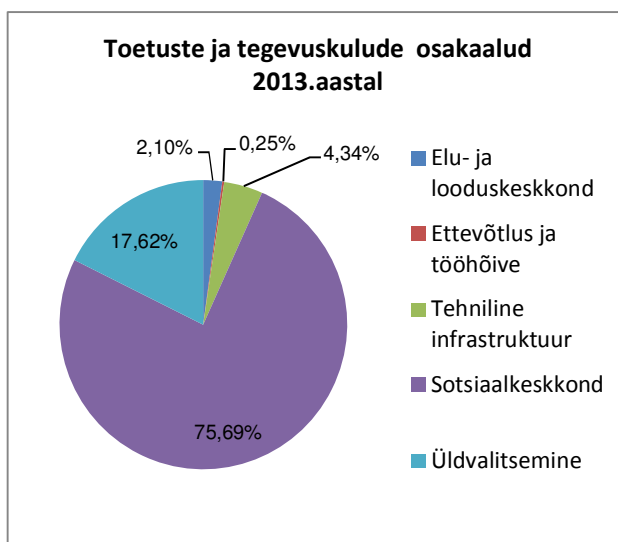
2013. aasta kavandatav **põhitegevuse tulem** ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on 26 188 eurot. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus aruandeaasta lõpu seisuga on null või positiivne. Põhitegevuse tulem mõjutab 2013. aasta investeeringuvõimet ning järgnevatel perioodidel eelarveid tervikuna.

Värskas valla põhitegevuse tuludest 42,36 protsenti on maksutulud, 16,80 protsenti tulud kaupade ja teenuste müügist, 40,07 protsenti saadavad toetused ja väheses määras 0,77 protsenti muud tegevustulud (vt joonis 1):

Joonis 1. Põhitegevuse tulude allikad 2013

Väraska valla põhitegevuse eelarvest antakse 7,37 protsenti antakse toetusteks ja 90,83 protsenti kasutatakse tegevuskuludeks, mõlema kululiigi puhul kaetakse valdavalt kulutusi sotsiaalkeskkonnale (vt joonis 2):

Joonis 2. Toetuste ja tegevuskulude osakaalud valdkondadele

2013. aasta investeerimistegevuse kateallikatest moodustavad 13,15 protsenti võõrvahendid ehk laen, 81,72 protsenti toetused riigilt ja 5,13 protsenti vallaeelarve vahendid.

Eelarve tulem on põhitegevuse tulude eelarveosa kogusumma ja põhitegevuse kulude eelarveosa kogusumma vahe, millele on liidetud investeerimistegevuse eelarveosa kogusumma. Väraska valla 2013. aasta kavandatav eelarve tulem on 20 598 euro ulatuses negatiivne, mis kaetakse reserveide ja võõrvahendite arvelt.

2011. aasta põhitegevuse tulem oli 97 663 eurot ja eelarve tulem positiivne 23 860 euro ulatuses. 2012. aasta oodatav põhitegevuse tulem on 52 100 eurot ja eelarve tulem negatiivne 19 119 euro ulatuses. 2013. Aasta kavandatav põhitegevuse tulem on 26 188 eurot ja eelarve tulem tulenevalt investeringute mahust negatiivne 20 598 euro ulatuses.

Tabel 3. Värskas valla 2013.a koondelarve meetmete ja strateegiliste eesmärkide lõikes COFOG'i ülesehituses

Eelarve meetmete ja strateegiliste eesmärkide lõikes		2013
Meede 1.1 Elu- ja looduskeskkond		
Strateegiline eesmärk: Valla inimesed on keskkonnateadlikud ja hoiavad loodust puhtana. Kõik majapidamised on liitunud korraldatud jäätmeveoga ning kõikides korterelamutes on toimivad ühistud. Värskas vallas on turvaline ja meeldiv elukeskkond.		
Indikaator 1: Vallas toimib korraldatud jäätmevedu ja avatud on jäätmejaam.		
Indikaator 2: Algatatud kriminaalmenetlusi Värskas vallas 2012 esimene poolaasta		25
PÕHITEGEVUSE TULUD		18 817
Tulud kaupade ja teenuste müügist		6 800
Saadavad toetused		800
Muud tegevustulud		11 217
PÕHITEGEVUSE KULUD		30 104
INVESTEERIMISTEGEVUS		0
Meede 2.1 Ettevõtlus ja tööhõive		
Strateegiline eesmärk: Suurenenud on ettevõtlikkus ja sotsiaalne kaasatus ning paranenud on konkurentsivõime tööturul. Värskas vallas on ettevõtjasõbralik keskkond ning luuakse juurde uusi töökohti. Värskas on tunnustatud ja populaarne turismipiirkond aastaringelt.		
Indikaator 1: Ettevõtete arv Värskas vallas		192
PÕHITEGEVUSE TULUD		0
PÕHITEGEVUSE KULUD		6 358
INVESTEERIMISTEGEVUS		3 615
Põhivara soetus		10 000
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		13 615
Meede 3.1 Vesi ja kanalisatsioon		
Strateegiline eesmärk: Renoveerida ja laiendada kanalisatsiooni infrastruktuurid ning tagada kvaliteetne ja keskkonnasõbralik reoveekäitus.		
INVESTEERIMISTEGEVUS		-19 396
Põhivara soetus		84 800
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		70 813
Antav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		5 409
Meede 3.2 Teed ja transport		
Strateegiline eesmärk: Värskas on elanike ja ettevõtjate vajadustele vastav tehniline infrastruktuur ja kommunalteenused, valla transpordiprobleemid on lahendatud komplekselt ja tagavad logistiliselt sujuva ühenduse nii pealinna kui lähiregiooni keskustega. Valla teed ja tänavad on aastaringelt hooldatud ning tihedamalt asustatud piirkondades on tänavavalgustus.		
Indikaator 1: Toimivad bussiliinid Värskast 5-s suunas		kuni 33 väljuvat liini päevas
Indikaator 2: Hooldatakse vallale kuuluvaid teid ja tänavaid		113 km
Indikaator 3: Tänavavalgustus (Värskas, Saatse, Väike-Rõsna)		102 valgustit
PÕHITEGEVUSE TULUD		59 176
Saadavad toetused		59 176
PÕHITEGEVUSE KULUD		62 343
INVESTEERIMISTEGEVUS		-3 233
Põhivara soetus		60 000
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		56 767
Meede 4.1 Kultuur, noorsootöö ja sport		
Strateegiline eesmärk: Pakkuda elanikkonnale mitmekülgset huvi- ja vabaharidust ning kvaliteetset ja mitmekesist kultuuriteenust. Noored on kaasatud arenguprotsessidesse ning		

toimub järjepidev noorte võimete ja oskuste arendamine ja ettevalmistamine iseseisvaks toimetulekuks. Säilitada elujõulist seto kultuuri, luua võimalused omakultuuriõppeks ja teadustööks ning tunnustada kultuurikandjaid. Värskas valla elanikkond tegeleb aktiivselt kultuuri- ja spordiga.	
Indikaator 1:Seto Talumuuseumi külastajate arv	17 113
Indikaator 2:Värskas Raamatukogu ja Saatse Raamatukogu külastuste arv	11 951
Indikaator 3:Kultuuri- ja spordisündmusi	100
PÕHITEGEVUSE TULUD	194 381
Tulud kaupade ja teenuste müügist	133 665
Saadavad toetused	60 716
PÕHITEGEVUSE KULUD	400 260
INVESTEERIMISTEGEVUS	-5 960
Põhivara soetus	15 320
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	9 360
Meede 4.2 Haridus	
Strateegiline eesmärk: Säilitada vallas omapärase ja traditsioonilise õppekavaga gümnaasium Setomaal. Haridusasutustes on arendav, turvaline ja kaasajastatud õpikeskkond.	
Indikaator 1:Õpilaste arv Värskas Gümnaasiumi põhikooli/gümnaasiumi astmes	86/35
Indikaator 2:Laste arv Värskas Lasteaias	36
PÕHITEGEVUSE TULUD	295 057
Tulud kaupade ja teenuste müügist	60 927
Saadavad toetused	234 130
PÕHITEGEVUSE KULUD	564 874
Värskas Lasteaed	115 633
Värskas Gümnaasium	414 057
Õpilasveo eriliinid	12 000
Muud hariduse abiteenused	23 184
INVESTEERIMISTEGEVUS	-5 188
Põhivara soetus	10 000
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	4 812
Meede 4.3 Sotsiaalne kaitse ja tervishoid	
Strateegiline eesmärk: Toimetulekuraskustes olevate isikute ja perede toimetulek ning sotsiaalsed oskused on suurenenud. Toimib efektiivne ennetustöö riskirühmadega. Läbi teadvustatud tervisekäitumise, terviseedendamise ja tervishoiuteenuste on tagatud elanike hea tervis.	
Indikaator 1:Osutatavate erinevate sotsiaalteenuste arv	4
Indikaator 2:Toimetulekutoetust saavate perekondade arv	16
Indikaator 3:Puuetega inimeste hooldajate arv	36
PÕHITEGEVUSE TULUD	37 620
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 300
Saadavad toetused	36 320
PÕHITEGEVUSE KULUD	121 479
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	64 029
Muu eakate sotsiaalne kaitse	660
Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	8 045
Riiklik toimetulekutoetus	34 412
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	11 700
Muu tervishoid, sh. tervishoiu haldamine	2 633
INVESTEERIMISTEGEVUS	0
Üldvalitsemine	

Strateegiline eesmärk: Värskas vald on haldussuutlik ja efektiivne, toimivad külakeskused ja tegutsevad aktiivsed külaseltsid.	
Indikaator 1:Valla eelarve on tasakaalus	
Indikaator 2:Vallas on aktiivseid külaseltsi, MTÜ-sid	13
PÕHITEGEVUSE TULUD	859 507
Maksutulud	620 418
Tulud kaupade ja teenuste müügist	43 356
Saadavad toetused	195 733
PÕHITEGEVUSE KULUD	252 952
Volikogu	9 197
Vallavalitsus	206 017
Õppelaenude kustutamine	5 595
Reservfond	7 800
Valimised	4 100
Ülalnimetatavate üldised valitsussektori teenused (liikmemaksud)	20 243
INVESTEERIMISTEGEVUS	-16 624
Põhivara soetus	10 000
Põhivara müük	8 700
Intressi- ja viivisetulud	100
Intressikulud	15 424

Võrreldes eelmise aastaga vähenevad Värskas valla hallatavate asutuste põhitegevuse tulud 14,68 protsendi võrra ning põhitegevuse kulud vähenevad 1,66 protsendi võrra (vt tabel 4). Kulud põhivara soetuseks suurenevad 64,1 protsendi võrra ning saadav sihtfinantseering väheneb 75,3 protsendi võrra.

Tabel 4. Hallatavate asutuste eelarved 2013.a

Hallatavad asutused	Põhitegevuse tulud		Põhitegevuse kulud	
	2012 oodatav	2013 eelarve	2012 oodatav	2013 eelarve
Värskas Muusikakool	8 813	9 735	77 294	81 639
Värskas Avatud Noortekeskus	516	320	24 884	20 447
Värskas Raamatukogu	0	0	28 869	25 765
Saatse Raamatukogu	110	110	12 296	12 618
Värskas Kultuurikeskus	22 066	7 500	50 414	46 509
Seto Talumuuseum	114 986	116 000	186 557	187 120
Värskas Lasteaed	10 145	10 435	109 242	115 441
Värskas Gümnaasium	32 200	17 000	438 242	422 779
Hallatavad asutused	Põhivara soetuseks saadav sihtfinants.		Põhivara soetus	
	2012 oodatav	2013 eelarve	2012 oodatav	2013 eelarve
Värskas Muusikakool	0	0	0	3 000
Värskas Avatud Noortekeskus	0	0	0	0
Värskas Raamatukogu	0	0	0	0
Saatse Raamatukogu	0	0	0	0
Värskas Kultuurikeskus	10 159	0	10 159	0
Seto Talumuuseum	22 242	9 360	25 288	12 320
Värskas Lasteaed	0	0	0	0
Värskas Gümnaasium	25 000	4 812	35 000	10 000

2.4 Põhitegevuse tulud

Värskas vallas põhitegevuse tuludest 42,36 protsenti moodustavad üksikisiku tulumaks ja maamaks, 40,07 protsenti saadavad toetused, 16,80 protsenti kaupade ja teenuste müügitulud ning muud tegevustulud 0,77 protsenti (vt tabel 5).

Tabel 5. Põhitegevuse tulud kokku 2011–2013

Põhitegevuse tulud	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	1 449 177	1 488 627	1 464 558
Maksutulud	566 348	602 066	620 418
Tulud kaupade ja teenuste müügist	230 001	276 665	246 048
Saadavad toetused	643 029	599 343	586 875
Muud tegevustulud	9 798	10 553	11 217

Maksud

Valla peamise tuluallika, üksikisiku tulumaksu, prognoosi aluseks on Rahandusministeeriumi suvine majandusprognoos, mille kohaselt arvestatakse palga nominaalkasvuks 5,5 protsenti ja negatiivse riskistsenaariumi korral 4,8 protsenti. Värskas vald on kavandanud laekumist veidi konservatiivsemalt jäädes 5,0 protsendilise sissetulekute kasvu juurde.

Tulumaksu mõjutavateks olulisteks teguriteks on maksumaksjate arvu ja sissetulekute muutus. Maksu- ja Tolliameti andmetel oli Värskas vallas 2011. aastal keskmiselt 531 maksumaksjat (vt tabel 6). 2013. aastaks tulu saajate arvu muutuse olulist kasvu ei planeerita, prognoosi suurendatakse 1,036 protsenti.

Tabel 6. Tulumaksu laekumise prognoos

Tulumaksu laekumise prognoosi andmed	2011	2012	2013
Maksumaksjate arv	531	534	540
Maksumaksjate arvu muutus	0,8%	0,7%	1,0%
Väljamaksed füüsilistele isikutele	4 315 359	4 509 874	4 782 641
Sissetulek inimese kohta kuus	677	703	738
Sissetuleku kasv	5,0%	3,8%	5,0%
Sissetuleku kasv Eestis kokku	5,4%	3,8%	5,0%
Tulumaksu laekumine	500 998	530 000	553 352
Tulumaksu laekumise kasv	5,7%	2,6%	7,6%
Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	11,6%	11,4%	11,6%

* *Rahandusministeerium*

Üheks oluliseks näitajaks on tööga hõivatute ja töötute arv. Värskas vallas oli registreeritud töötuid kõige rohkem 2010. aastal, ulatudes 76 registreeritud töötuni. 2012. aastal on registreeritud töötute arv võrreldes 2011 aastaga vähenenud 19 töötü võrra, seisuga 31.10.2012.a oli Värskas vallas 40 registreeritud töötut (vt tabel 7).

Tabel 7. Registreeritud töötud Värskas vallas 2008–2012 (seisuga 31.10.2012)

Aasta	2008	2009	2010	2011	2012
Töötud	25	54	76	59	40

Allikas: *Eesti Töötukassa*

Üksikisiku tulumaks laekub tulumaksuseaduse alusel. Maksu arvestab täismahus Maksu- ja Tolliamet ning kajastab füüsiliselt isikult saadud tulumaksust osa edasiantava maksuna KOV-le. Kohalike omavalitsuste füüsilise isiku tulumaksu osa suurendatakse 2013. aastal 0,17 protsendi võrra ja 2013. aastal on arvestatud laekumiseks 11,57 protsenti antud territooriumile registreeritud isikutelt laekunud üksikisiku brutotulust.

Värskas vallas 2013. aasta eelarvesse on prognoositud üksikisiku tulumaksu laekumiseks 553 352 eurot ehk võrreldes 2012. aastaks oodatava laekumisega on suurenemine 3,6 protsenti (vt tabel 8).

Tabel 8. Maksutulud 2011–2013

Maksutulude liigid	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Maksutulud kokku	566 348	602 066	620 418
Tulumaks	500 998	534 000	553 352
Maamaks	65 350	68 066	67 066

Maamaks arvutatakse Keskkonnaministri 30.11.2001. aasta määruse nr 50 „Maa korralise hindamise tulemuste kehtestamine“ alusel määratud maatüki maksustamishinna ja maamaksuseaduse § 5 ettenähtud maamaksumäära 0,1–2,5% korrutamise tulemusel. Maksumäära kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu. Värskas vallas on maksumäär alates 01.jaanuarist 2011 2,5 protsenti ja põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava maa ja loodusliku rohumaa maamaksumääraks 2,0 % maa maksustamishinnast aastas.

2013. aasta maamaksu laekumise prognoosiks on 67 066 eurot.

Tulud kaupade ja teenuste müügist

Tuludeks kaupade ja teenuste müügist on prognoositud 246 048 eurot (vt tabel 9).

Tabel 9. Tulud kaupade ja teenuste müügist 2011–2013

Omatulude liigid	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Tulud kaupade ja teenuste müügist kokku	230 001	276 665	246 048
Haridusasutuste majandustegevus	64 607	76 177	60 927
Kultuuriasutuste majandustegevus	139 591	146 491	133 665
Elamu ja kommunaalasutuste majandustegevus	15 016	13 391	12 500
Riigilõivud	6 000	5 750	4 200
Sotsiaalasutuste majandustegevus	1 889	1 900	1 300
Laekumised õiguste müügist	0	31 956	31 956
Muu kaupade ja teenuste müük	2 898	1 000	1 500

Kaupade ja teenuste müügitulud on arvestatud vastava tegevusala ja meetme omatuludesse.

(Lähemalt vt *ptk Eelarve tegevuste ja meetmete lõikes, lk 20–27*).

Saadavad toetused

Saadavateks toetusteks kokku prognoositakse 586 875 eurot (vt tabel 10).

Tabel 10. Saadavad toetused 2011–2013

Saadavate toetuste liigid	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Saadavad toetused kokku	643 029	599 343	586 875
Mittesihotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks	482 731	455 548	455 548
Saadavad sihotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks	160 298	143 795	131 327

Sihotstarbelisi toetusi jooksvateks kuludeks prognoositakse:

- 1) õppelaenude kustutamiseks;
- 2) kultuuri- ja haridusasutuste projektideks;
- 3) Seto Talumuuseumi tegevuskuludeks;

Mittesihotstarbelisi toetusi jooksvateks kuludeks planeeritakse:

- 1) riigieelarvest hariduskulude toetuseks (õpetajate palgad, koolilõuna jms);
- 2) riigieelarvest sündide ja surmade registreerimise toetuseks;
- 3) riigieelarvest toimetulekutoetuste väljamaksmiseks ning sotsiaaltoetuste- ja teenuste osutamise toetuseks.

Värska valla 2013. eelarves on riikliku toetusfondi eraldise aluseks võetud Rahandusministeeriumi andmed seisuga 6.veebruar 2012.a (vt tabel 11). Kui enne 2013.aasta eelarve vastuvõtmist selgub tasandusfondi lõpliku jaotus, siis lisatakse täpsustused eelarve projektile. Kui tasandusfondi lõplik jaotus selgub peale vallaeelarve kinnitamist, siis muudetakse eelarvet läbi lisaeelarve.

Tabel 11. Toetusfond 2011–2013

Toetusfondi jaotus	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Toetusfond kokku	282 831	265 410	265 410
Eraldised hariduskuludeks	247 045	229 090	229 090
Toimetulekutoetuseks	32 075	34 412	34 412
Toetus sotsiaalteenuste korraldamiseks	3 669	1 856	1 856
Sündide ja surmade registreerimine	42	52	52

Muud tulud

Põhitegevuse muude tulude eelarvesse prognoositakse tulusid vee-erikasutustasust, kaevandamisõiguse tasust ja saastetasust kokku 11 217 eurot, muutust võrreldes 2012. aastaks oodatava tuluga prognoositakse 1500 euro võrra suuremaks (vt tabel 12).

Tabel 12. Muud tulud 2011–2013

Muude tulude liigid	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Muud tulud kokku	9 798	10 553	11 217
Kaevandamisõiguse tasu	0	300	300
Saastetasud	1695	1 917	1 917
Vee erikasutustasu	7656	7 500	9 000
Muud tulud	447	836	0

Vee erikasutustasu laekub kohaliku omavalitsuse eelarve tuludesse veeseaduse alusel. Vee erikasutus on vee kasutamine veekogu või põhjaveekihi seisundit mõjutavate ainete, ehitiste

või tehovahenditega vee erikasutusloa alusel. Saastetasu laekub kohaliku omavalitsuse eelarvesse keskkonnatasude seaduse alusel. Saastetasu rakendatakse siis, kui saasteaineid heidetakse välisõhku, veekogusse, põhjavette või pinnasesse või kõrvaldatakse jäätmeid.

2.5 Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kuludeks kokku on planeeritud 1 438 370 eurot, millest eraldatakse toetusteks 7.51 protsenti ning tegevuskuludeks 92,49 protsenti (vt tabel 13).

Tabel 13. Põhitegevuse kulud kokku 2011–2013

Põhitegevuse kulude liigid	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	1 351 514	1 436 527	1 438 370
Muud tegevuskulud	1 243 790	1 320 943	1 330 377
Antavad toetused	107 724	115 584	107 993

Antavad toetused

Toetuste eelarvest planeeritakse 75,4 protsenti kulutusi sotsiaaltoetusteks, 2,8 protsenti mittetulundusühingutele tegevustoetusteks ja 21,8 protsenti organisatsioonide liikmemaksudeks (*Põlvamaa Omavalitsusliit, Eesti Maaomavalitsuste Liit, Setomaa Valdade Liit, MTÜ Piirivere Liider, MTÜ Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu, MTÜ Setomaa Turism jt*) (vt tabel 15). Sotsiaalkeskonna siseselt on suurim antavate toetuste osakaal sotsiaalse kaitse ja tervishoiu meetmel (85,1%).

Tabel 14. Toetused 2011–2013 meetmete lõikes

Antavad toetused	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Antavad toetused kokku	107 724	115 584	107 993
Sotsiaalkeskond	82 067	89 160	81 359
Üldvalitsemine	22 589	23 356	23 566
Ettevõtlus ja tööhõive	3 068	3 068	3 068

Värskla valla eelarvest makstavad sotsiaaltoetused jagunevad sissetulekust mittesõltuvateks ja sissetulekust sõltuvateks toetusteks.

Sissetulekust sõltuvat toetust makstakse üldreeglina isikule, kelle perekonna netosissetulek on väiksem kui 200 eurot kuus ja peredele, kus sissetulek on väiksem kui 100 eurot kuus inimese kohta. Antud piirmääras ei kehti erivajadustega isikutele, kes taotleavad täiendavat sotsiaaltoetust ortopeediliste- ja invatehniliste abivahendite soetamiseks.

Sissetulekust sõltuvad toetused on toetus raske majandusliku olukorra puhul ja küttetoetus. Lisaks on isikul, kelle tulud peale eluasemekulude katmist normpinna ulatuses jäävad alla 76,70 euro kuus, õigus saada riiklikku toimetulekutoetust.

Tabel 15. Toetused liikide lõikes 2011–2013

Toetuste liigid	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Sotsiaaltoetused	68 482	72 530	69 261
sh sissetulekust sõltuvad toetused	37 459	41 212	39 912
sh sissetulekust mittesõltuvad toetused	31 023	31 318	29 349
Toetused mittetulundusühingutele	3 068	3 068	3 068
Ühingute ja liitude liikmemaksud	18 242	19 108	20 243

Sissetulekust mittesõltuvad toetused on sünnitoetus, ranitsatoetus, prillitoetus, matusetoetus, toetused puudega täisealise või lapse hooldajale ning puuetega laste lapsehoiuteenuse eest.

Pikaajalise koostöölepingu alusel toetatakse MTÜ Setomaa Turismi tegevust.

Muud tegevuskulud

Värskla valla suurimad tegevuskulud (75,6%) on sotsiaalkeskkonnas (vt tabel 16). Sotsiaalkeskkonna siseselt on suurim tegevuskulude osakaal hariduse meetmel (55,0%).

Tabel 16. Muud tegevuskulud meetmete lõikes 2011–2013

Muud tegevuskulud meetmete lõikes	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Muud tegevuskulud	1 243 790	1 320 943	1 330 377
Sotsiaalkeskond	949 324	1 015 124	1 005 254
Üldvalitsemine	189 584	228 627	229 386
Elu- ja looduskeskkond	65 556	27 342	30 104
Tehniline infrastruktuur	38 096	45 000	62 343
Ettevõtlik ja tööhõive	1 230	4 850	3 290

Muud tegevuskulud jaotuvad (60,4%) personali-, (38,3%) majandamis- ja (1,3%) muudeks kuludeks. Muude kulude eelarves kajastatakse ka reservfond, mis moodustab 42,8 protsenti maksutulude eelarvest (vt tabel 17).

Tabel 17. Muud tegevuskulud liikide lõikes 2011–2013

Muude tegevuskulude liigid	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Muud tegevuskulud kokku	1 243 790	1 320 943	1 330 377
Personalikulud	763 934	773 439	804 569
Majandamiskulud	457 626	530 672	507 588
Muud kulud	22 230	16 832	18 220

Majandamiskulude eelarvest kaetakse kulud ruumide- ja hoonete majandamiskuludeks, jooksvaks remondiks, õppevahenditele, inventarile, infotehnoloogiale, koolitustele, huvi-, alus-, põhi- ja keskharidusteenuse ning riigilõivude maksmiseks jms.

Muud tegevuskulud kokku suurenevad 2013. aastal võrreldes 2012. aastaga 5,5 protsenti. Peamiseks eelarve kulude kasvu teguriks on energiakandjate kulude eeldatav kuni 30 protsendiline kasv.

Personalikulud

Palgafondi eelarvestamise aluseks on kinnitatud koosseisud, palga- ja töötasuastmestikud. Palgafond on arvestatud k.a. oktoobrikuu andmete alusel koos tööandja maksudega.

Lisaks töötasudele on personalikulude eelarvesse planeeritud vahendid töötajate õppelaenude põhiosade kustutamiseks ja neilt makstavateks erisoodustumaksudeks, teenuste ostmiseks käsundus- või ühekordsete töövõtulepingute alusel. Kulud õppelaenude põhiosade kustutamiseks ja erisoodustumaksude tasumiseks kaetakse riigieelarvest. Tulenevalt tekkepõhisest arvestusmeetodist on eelarvesse arvestatud ka puhkusetasude kohustus.

2013. aastaks planeeritakse astmepalkade muutmist. Värskas Vallavolikogu kinnitas 22.12.2011.a määrusega nr 25 teenistujate palgakorralduse alused, 21.06.2012.a määrusega nr 9 hallatavate asutuste koosseisude ja 22.12.2011.a määrusega nr 23 töötasustamise alused.

Värskas Vallavalitsuse ja tema hallatavate asutuste koosseisudes on kokku 87,75 ametikohta (vt tabel 18).

Tabel 18. Ametikohad 2012

Ametikohad	2012.a algus	2012.a lõpp	Muutus
Haridus	38,78	38,78	0
Kultuur, noorsootöö ja sport	33,97	34,97	+1,0
Avalik teenistus	11,00	11,00	0
Sotsiaalne kaitse ja tervishoid	1,00	1,00	0
Elu- ja looduskeskkond	3,00	3,00	0
Ametikohad kokku	87,75	88,75	+1,0

Personalikulud jaotatakse tegeliku kulupõhise sisu alusel arvestuslikult erinevate meetmete ja tegevusalade vahel järgmiselt:

Meede 1.1 „Haridus“ 46,06% sh gümnaasium 78,5% ja 21,5% lasteaid;

Meede 1.2 „Sotsiaalne kaitse“ 0,84%;

Meede 1.3 „Kultuur, noorsootöö ja sport“ 30,88% sh kultuurikeskus 11,8%, raamatukogud 8,4%, noortekeskus 5,0%, muusikakool 28,1%, muuseum 46,3% ja muud 0,4%;

Meede 4.1 „Elu- ja looduskeskkond“ 1,98%;

Üldvalitsemine 20,24%.

Võrreldes 2012. aasta oodatava personalikulude eelarve täitmisega on 2013. aasta eelarves arvestatud personalikulude 5 protsendilise kogumahu kasvuga. Personalikulude katteks on eelarvesse planeeritud kokku 804 569 eurot, sh Sotsiaalkeskonnas 625 764 eurot, sh haridusvaldkond 370 604 eurot, kultuur, noorsootöö ja sport 248 425 eurot ja sotsiaalne kaitse 6 735 eurot;

Elu- ja looduskeskkonnas 15 914 eurot;

Üldvalitsemises 162 891 eurot.

Majandamis- ja muud kulud

Majandamiskulude katteks koos kuludesse kantava käibemaksuga on 2013. aasta eelarvesse planeeritud kokku 525 808 eurot. Muude kulude katteks on 2013. aasta eelarvesse planeeritud kokku 18 220 eurot, sellest 42,8% moodustab reservfond ettenägematuteks kuludeks (vt tabel 19).

Tabel 19. Majandamis- ja muud kulud 2011–2013

Muud tegevuskulud	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Majandamiskulud kokku	457 626	503 672	507 588
Kinnistute, hoonete, ruumide ja rajatiste majandamiskulud	170 616	189 176	209 233
Oppevahendite ja teavikute kulud	39 399	42 376	43 430
Toitlustus-, meditsiini- ja sotsiaalteenuste kulud	97 751	98 069	93 509
Inventari ja inventari majandamiskulud	16 632	9 710	13 512
Administreerimiskulud	29 701	33 082	35 716
Ürituste ja vaba aja sisustamise kulud	46 066	63 624	43 119
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	10 536	13 662	17 149

Sõidukite ja masinate majandamiskulud	32 248	35 528	34 198
Lähetus- ja koolituskulud	7 014	13 442	14 876
Mitmesugused majandamiskulud	7 663	5 003	2 846
Muud kulud	22 230	16 832	18 220
Käibemaks	12 613	11 000	10 420
Riigilõivud	22	0	0
Reservfond	9595	5 832	7 800

Värskas vallas teede ja tänavate aastaringse hoolduse kohta on sõlmitud lihthanke lepingud, millega on paika pandud teede, tänavate, parklate, kõnni- ja kergliiklusteede hooldustööd. Teeregistri andmetel on Värskas vallas seisuga 01.01.2012.a kohalikke tänavaid 2, sh katteta tänavaid pole ning on kaks katteta tänavat.

3. Investeermistegevus

Investeermistegevuse eelarveosasse võib kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt planeerida põhivara soetust ja müüki, saadavat ja antavat sihtfinantseerimist põhivara soetuseks, osaluste soetust ja müüki, muude aktsiate ja osade soetust ja müüki, antavaid ja tagasilaekuvaid laene ning finantstulusid ja -kulusid. Neist viimast võib planeerida netosummas (finantstulud miinus finantskulud). Seaduses kasutatav põhivara soetuse mõiste sisaldab materiaalse ja immateriaalse põhivara soetust (sh raamatupidamise seaduse alusel ka renoveerimist, kuna renoveerimise tulemusena tehakse vara väärtuse tõstmiseks kulutusi, mille järel vara kasutatakse pikema perioodi jooksul kui üks aasta). Lisaks eelpool nimetatud andmetele planeeritakse investeermistegevuse eelarveosasse põhivara soetusega kaasnev käibemaksukulu.

Põhivara soetus, osaluste soetus, muude aktsiate ja osade soetus, põhivara soetamiseks antav sihtfinantseerimine ja antavad laenud kajastatakse investeermistegevuse eelarveosas seaduse kohaselt miinusega. Põhivara müük, osaluste müük, muude aktsiate ja osade müük, põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine ja tagasilaekuvad laenusummad kajastatakse investeermistegevuse eelarveosas plussiga ning sellele liidetakse finantstulude ja -kulude vahe. Investeermistegevuse eelarveosa kogusumma leidmine on vajalik eelarve tasakaalu, ülejäägi või puudujäägi õigeks arvestamiseks.

Tabel 20. Investeermistegevus 2011–2013

	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
INVESTEERIMISTEGEVUS	-73 803	-71 219	- 46 786
Põhivara soetus	-701 453	-482 227	-190 120
Põhivara müük	7 569	16 617	8 700
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	618 252	421 389	155 367
Antav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-3 580	-10 163	-5 409
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük	23 012	0	0
Finantstulud ja -kulud	-17 603	-16 835	-15 324

Värskas vallas 2013. aasta investeermistegevuse eelarvesse planeeritakse põhivara soetust,

põhivara müüki, saadavat sihtfinantseeringut põhivara soetuseks, antavat sihtfinantseerimist põhivara soetuseks ja finantstulusid ning –kulusid. Osaluste ja aktsiate soetamist ei planeerita. Investeeringustegevuse koondeelarve on 46 786 euro ulatuses negatiivne (vt tabel 20).

Investeeringute kateallikateks on 2013. aastal on kavandatud laen (13,2% kateallikatest), valla eelarvelised vahendid (5,1% kateallikatest) ja sihtotstarbelised eraldised (81,7% kateallikatest).

Kavandatud investeeringute maht kokku on 190 120 euro (vt tabel 21).

Investeeringute eelarveosas kajastatakse ka finantstulud- ja kulud. Finantstulu teenimise võimalused sõltuvad ajutiselt vabade rahaliste vahendite mahust, paigutuste pikkusest ja rahaturu intressimääradest. Valdavalt teenitakse intressitulu raha paigutamist üleöödeposiitidesse. Tulenevalt suurtest investeeringutest ei prognoosita 2013. aastaks olulises mahus vabasid vahendeid, mida saaks kasutada finantstulu teenimiseks.

Tabel 21. Investeeringuprojektid ja nende finantseerimine 2013

Investeeringuprojektid kokku	Projekti kogumaksumus	Toetus	Omafinantseering
INVESTEERINGUD KOKKU	190 120	155 367	34 753
Värskas Gümnaasiumi majandus- ja ettevõtlusalase õppe läbiviimiseks ruumide renoveerimisprojekti koostamine ja vahendite hankimine	5 662	4 812	850
Värskas Gümnaasiumi renoveerimine	4 338	0	4 338
Värskas Muusikakooli renoveerimine	3 000	0	3 000
Seto Talumuuseumi väliterass	11 020	9 360	1 660
Seto Talumuuseumisse museaalide soetus	1 300	0	1 300
Värskas veejaama hoone ehitus	72 170	60 078	12 092
Värskas aleviku veetrassi rekonstrueerimine (Hirvemäe)	12 630	10 735	1 895
Vallavalitsuse ruumide renoveerimine ja inventari soetamine	10 000	6 000	4 000
Investeeringud valla teedesse ja tänavatesse	60 000	56 767	3 233
Muud projektid	10 000	7 615	2 385

4. Finantseerimistegevus

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFs) järgi kuuluvad finantseerimistegevuse eelarveosa koosseisu laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste võtmine, kohustuste võtmine teenuste kontsessioonikokkulepete alusel ja võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste täitmine, emiteeritud võlakirjade lunastamine ning tagasimaksed teenuste kontsessioonikokkulepete alusel. Finantseerimistegevuse kogusumma on üks komponent eelarve ülejäägi ja puudujäägi arvestamisel.

Finantsjuhtimise seadus pöörab suurt tähelepanu omavalitsuste võlakoormusele. Seaduse kohaselt on netovõlakoormus võlakohustuste ja likviidsete varade vahe aruandeaasta lõpu

seisuga. Völakoormuse arvestamisel lähtutakse netoarvestuse põhimõttest, et suuremas summas likviidsete vahendite olemasolul saaks omavalitsusüksustele võimaldada suuremas summas kohustuste võtmist. Netovölakoormuse arvestustesse võetakse arvesse erinevad völahohustused, sh võetud laenud, kapitalirendi- ja faktooringkohustused, emiteeritud völakirjad, tasumise tähtjaks täitmata jäänud kohustused, tagastamisele kuuluvad sihtfinantseerimisena ja kaasfinantseerimisena saadud ettemaksed, pikaajalised völad tarnijatele, teenuste kontsessioonikokkulepetest tekkivad kohustused ja muud pikaajalised kohustused, mis nõuavad tulevikus rahast loobumist.

KOFSi järgi võetakse netovölakoormuse ülemmäära arvutamisel arvesse kohustuste suhet põhitegevuse tuludesse, sest põhivara, osaluste, aktsiate ja osade müügist saadud tulud on reeglina ühekordse iseloomuga ning need võivad erinevatel aastatel eelarve mahtu olulisel määral mõjutada.

KOFSi kohaselt võib netovölakoormus teatud juhtudel olla kuni 100 protsenti. Netovölakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta kuuekordse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Seadus kehtestab netovölakoormuse ülemmäära, mis sõltub omafinantseerimise võimekusest. Kui põhitegevuse tulem moodustab põhitegevuse tuludest vähemalt 16,6 protsenti (100/6), võib kohustusi võtta kuni põhitegevuse tulude mahuni. Seoses riskidega maailmamajanduses võeti 23.12.2011.a Riigikogus vastu seaduse muudatus, millega lükati aasta võrra edasi netovölakoormuse suurendamise võimalus üle 60 protsendi: *Kohaliku omavalitsuse üksus või kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksus, kelle netovölakoormus on aruandeaasta alguse seisuga väiksem kui 60 protsenti põhitegevuse tulude kogusummast, ei tohi 2012. aastal käesoleva seaduse § 34 lõikes 2 nimetatud völahohustuste ja sama paragrahvi lõikes 7 nimetatud rendikohustuste võtmisega netovölakoormust suurendada üle 60 protsendi sama aruandeaasta põhitegevuse tuludest.*

Väraska vald ei ole emiteerinud völakirju, samuti puuduvad kohustused kapitalirendi- ja faktooringkohustuste kohta ning puuduvad kohustused kontsessioonikokkulepete alusel. Väraska valla 2013. aasta finantseerimistegevus on planeeritud negatiivsena st investeringute katteks võetakse laenu ja laenude teenindamise kulud kaetakse põhitegevuse tulude ja likviidsete vahendite arvelt. Valla netovölakoormus seaduses lubatud maksimaalset määra ei ületata (vt tabel 22).

Tabel 22. Finantseerimistegevus ja netovölakoormus 2011–2013

	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
FINANTSEERIMISTEGEVUS	6	-29 538	-41 663
Laenude võtmine	50 000	50 000	25 012
Laenude tagasi maksmine	-49 994	-79 538	-66 675
Netovölakoormus	30,2	33,1	36,2

Väraska valla eelarvestrateegia perioodiks 2013–2016 on investeringute katteks planeeritud vöõrvahendeid (laenu) kasutada kokku 340 000 eurot, millest 25 012 kasutatakse 2013. aasta investeringute katteks. Eelseisva nelja aasta põhitegevuse tulusid, kulusid, investeerimis- ja finantseerimistegevusest, sh netovölakoormusest on antud ülevaade eelarvestrateegias „Väraska valla 2013–2016 eelarvestrateegia“.

5. Likviidsete varade muutus ja muu finantseerimine

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse alusel kuuluvad likviidsete varade

muutuse eelarveosa koosseisu raha ja pangakontode saldo muutus, rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus ning soetatud võlakirjade saldo muutus. Kohalikel omavalitsustel võib olla pangadeposiite ja väärtpabereid, mida käsitletakse seaduse kohaselt likviidsete varadena, kui neid saab vahetada suhteliselt lühikese ajaperioodi jooksul raha vastu ja neil puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Kohaliku omavalitsuse üksuste osalusi, muid aktsiaid ja osasid, nende väärtpaberite soetust ja müüki kajastatakse investeerimistegevuse eelarveosas.

Likviidsete varade saldo suurenemine kajastatakse eelarves plussiga, saldo vähenemine kajastatakse miinusega. Sarnaselt investeerimis- ja finantseerimistegevuse tulemite kajastamisele on vastav regulatsioon vajalik eelarve ülejäägi või puudujäägi arvestamiseks. Likviidsete varade muutuse eelarveosas on võimalus kavandada nõuete olulist suurenemist, kui on eeldada, et eelarves arvele võetud tulu laekumine jääb oluliselt väiksemaks seoses pikaajaliste nõuete tekkimisega või oluliste, eraldi jälgitavate nõuete vähenemist, kui on ette näha võlgnike poolt tasutavaid suuri summasid.

2013. aasta investeringute kava täitmiseks võetakse 62 261 euro ulatuses kasutusele likviidseid vahendeid.

6. Eelarve tegevuste ja meetmete lõikes

6.1 Sotsiaalkeskond

Värskas vallas sotsiaalkeskonna eelarves kajastatakse haridus-, sotsiaalse kaitse ja tervishoiu ning kultuuri, noorsootöö ja spordi valdkondade tulusid ja kulusid. Sotsiaalkeskonna põhitegevuse tulud on 527 006 eurot, põhitegevuse kulud 1 086 613 eurot, investeerimistegevus 11 148 euro ulatuses negatiivne ning eelarve tulek kokku on 570 755 euro ulatuses negatiivne (vt tabel 23).

Tabel 23. Sotsiaalkeskonna eelarve tulek 2011-2013

Sotsiaalkeskond	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Põhitegevuse tulud	569 580	545 383	527 006
Põhitegevuse kulud	1 046 906	1 055 475	1 086 613
Investeerimistegevus	-93 198	-16 718	-11 148
Eelarve tulek	-570 524	-526 810	-570 755

Meede 1.1 Haridus

Värskas vallas hariduse 2013. aasta eelarve põhitegevuse tulud on 295 057 eurot, põhitegevuse kulud 564 874 eurot, investeerimistegevus 5 188 euro ulatuses negatiivne ning eelarve tulek kokku on 275 005 euro ulatuses negatiivne (vt tabel 24).

Värskas vallas on kaks COFOGi alusel haridusvaldkonda klassifitseeritavat hallatavat asutust: Värskas Lasteaed ja Värskas Gümnaasium. Haridusasutuste koosseisudesse on kinnitatud kokku 38,78 ametikohta, sh 19,78 pedagoogi, millele lisandub muu personal 19,0 ametikohta.

Tabel 24. Meetme 1.1 Haridus eelarve 2013

Meede 4.2 Haridus	
Strateegiline eesmärk: Säilitada vallas omapärase ja traditsioonilise õppekavaga gümnaasium Setomaal. Haridusasutustes on arendav, turvaline ja kaasajastatud õpikeskkond.	
Indikaator 1: Õpilaste arv Värskas Gümnaasiumi põhikooli/ gümnaasiumi astmes	86/35

Indikaator 2:Laste arv Värskas Lasteaias	36
PÕHITEGEVUSE TULUD	295 057
Tulud kaupade ja teenuste müügist	60 927
<i>Värskas Gümnaasiumi omatulud</i>	<i>17 000</i>
<i>Värskas Lasteaia omatulud</i>	<i>10 435</i>
<i>Haridusteenuste müük teistele KOV</i>	<i>33 492</i>
Saadavad toetused	234 130
<i>Eraldised hariduskuludeks (tasandusfond)</i>	<i>229 090</i>
<i>Koolipiima ja koolipuuviljatoetus</i>	<i>1 200</i>
<i>Noorte orienteerumise treeninggrupi loomise toetus</i>	<i>3 840</i>
PÕHITEGEVUSE KULUD	564 874
Värskas Lasteaed	115 633
Värskas Gümnaasium	414 057
Õpilaste eriliinid	12 000
Muud hariduse abiteenused	23 184
INVESTEERIMISTEGEVUS	-5 188
Põhivara soetus	10 000
<i>Värskas Gümnaasiumi majandus- ja ettevõtlusalase õppe läbiviimiseks ruumide renoveerimisprojekti koostamine ja vahendite hankimine</i>	<i>5 662</i>
<i>Värskas Gümnaasiumi renoveerimine</i>	<i>4 338</i>
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	4 812
EELARVE TULEM	-275 005

Värskas Gümnaasiumi nimekirjas on 1.oktoobri 2012. aasta seisuga 121 õpilast, õppetöö toimub 12 klassikomplektis. Värskas Gümnaasiumis on 29,53 ametikohta.

Värskas Lasteaia nimekirjas on 10.septembri 2012. aasta seisuga 36 last, tegutseb 2 aiarühma. Värskas lasteaias on 9,25 ametikohta.

Haridusvaldkonna eelarves kajastatakse **teistes kohalikes omavalitsustes käivate õpilaste ja laste kulud ning teistest omavalitsustest Värskas valla haridusasutustes õppivate õpilaste ja laste kohatasust saadav tulu**. Teiste omavalitsuste osalemine koolieelse lasteasutuse ning põhihariduse kulude katmisel on planeerimise aluseks laste- ja õpilaskohtade arvestuslikud maksumused Värskas valla haridusasutustes. 2012.aasta septembrikuu seisuga õpib muudest omavalitsustest Värskas Gümnaasiumis 13 õpilast ja Värskas Lasteaias käib 8 last. Värskas vald ostab haridusteenust keskmiselt 28-le väljaspool Värskas valla haridusasutusi õppivate õpilastele ja lastele, kellest 28 õpilast õpib üldhariduskoolides. 1 eelkooliealine laps käib mujal munitsipaallasteaias.

Sõidusoodustusi kohaldatakse bussiliinidel sõitjatele. Soodussõidu eest tasutakse bussiettevõttele iga õpilaskilomeetri kohta 0,04 eurot. 2013.aastaks on planeeritud bussitranspordi sõidusoodustuste katteks 12 000 eurot.

Värskas Lasteaia toiduraha 1 euro ja 34 senti päevas on kinnitatud lasteaia juhataja 18.06.2012.a käskkirjaga nr 1-31, 2013. aastaks on toiduraha hinnaks planeeritud samuti 1,34 eurot.

Vastavalt Värskas Vallavolikogu 23.12.2010.a määrusele nr 21 on Värskas valla koolieelses lasteasutuses vanema poolt kaetav osa ühe lapse kohta kuus 1 – laps perekonnast 10 eurot, 2 ja enam last perekonnast 8 eurot kuus. Seega vanema poolt kaetav osa on iga teise ja järgneva lasteaia käiva lapse pealt 20% väiksem.

Meede 1.2 Sotsiaalne kaitse ja tervishoid

Värskas valla sotsiaalse kaitse ja tervishoiu valdkonna eesmärkide täitmist teostab üks avahooldustöötaja ja Värskas vallavalitsuse sotsiaalosakond 2,0 ametikohaga.

Värskas valla sotsiaalse kaitse ja tervishoiu 2013. aasta eelarve põhitegevuse tulud on 37 568 eurot, põhitegevuse kulud 121 479 eurot ning eelarve tulem 83 911 euroga negatiivne (vt tabel 25).

Tabel 25. Meetme 1.2 Sotsiaalse kaitse ja tervishoid eelarve 2013

Meede 4.3 Sotsiaalne kaitse ja tervishoid	
Strateegiline eesmärk: Toimetulekuraskustes olevate isikute ja perede toimetulek ning sotsiaalsed oskused on suurenenud. Toimib efektiivne ennetustöö riskirühmadega. Läbi teadvustatud tervisekäitumise, terviseedendamise ja tervishoiuteenuste on tagatud elanike hea tervis.	
Indikaator 1: Osutatavate erinevate sotsiaalteenuste arv	4
Indikaator 2: Toimetulekutoetust saavate perekondade arv	16
Indikaator 3: Puuetega inimeste hooldajate arv	36
PÕHITEGEVUSE TULUD	37 568
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 300
<i>Sotsiaaltranspordi teenus</i>	<i>1 300</i>
Saadavad toetused	36 268
<i>Eraldised toimetulekutoetuseks (tasandusfond)</i>	<i>34 412</i>
<i>Eraldised sotsiaalteenuste korraldamiseks (tasandusfond)</i>	<i>1 856</i>
PÕHITEGEVUSE KULUD	121 479
Puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	64 029
<i>Toetused puuetega inimestele</i>	<i>29 029</i>
<i>Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeasutuste teenuste kasutamine</i>	<i>35 000</i>
Eakate sotsiaalne kaitse	660
Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	8 045
Riiklik toimetulekutoetus	34 412
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	11 700
Muu tervishoid, sh. tervishoiu haldamine	2 633
INVESTEERIMISTEGEVUS	0
EELARVE TULEM	-83 911

Eelarvesse on planeeritud eakate või puuetega inimeste hoolekandeasutustes viibimise kulud. Majanduslikes raskustes olevatele inimestele jagatakse toiduabi.

Värskas valla sotsiaalse kaitse ja tervishoiu põhitegevuse kulude eelarvest 69,0 protsenti kaetakse vallaeelarvest, 29,9 protsenti toetuste arvelt ja 1,1 protsenti omatulude arvelt.

Meede 1.3 Kultuur, noorsootöö ja sport

Värskas valla kultuuri, noorsootöö ja spordi 2013. aasta eelarve põhitegevuse tulud on 194 381 eurot, põhitegevuse kulud 400 260 eurot, investeerimistegevus 5 960 euro ulatuses negatiivne ning eelarve tulem kokku on 211 839 euro ulatuses negatiivne (vt tabel 26).

Tabel 26. Meetme 1.3 Kultuur, sport ja vaba aeg eelarve 2013

Meede 4.1 Kultuur, noorsootöö ja sport	
Strateegiline eesmärk: Pakkuda elanikkonnale mitmekülgset huvi- ja vabariidust ning kvaliteetset ja mitmekesist kultuuriteenust. Noored on kaasatud arenguprotsessidesse ning toimub järjepidev noorte võimete ja oskuste arendamine ja ettevalmistamine iseseisvaks toimetulekuks. Säilitada elujõulist seto kultuuri, luua võimalused omakultuuriõppeks ja teadustööks ning tunnustada kultuurikandjaid. Värskas valla elanikkond tegeleb aktiivselt kultuuri- ja spordiga.	

Indikaator 1:Seto Talumuuseumi külastajate arv	17 113
Indikaator 2:Värsk Raamatukogu ja Saatse Raamatukogu külastuste arv	11 951
Indikaator 3:Kultuuri- ja spordisündmused	100
PÕHITEGEVUSE TULUD	194 381
Tulud kaupade ja teenuste müügist	133 665
<i>Värsk Muusikakooli omatulud</i>	<i>9 735</i>
<i>Värsk Kultuurikeskuse omatulud</i>	<i>7 500</i>
<i>Seto Talumuuseumi omatulud</i>	<i>116 000</i>
<i>Värsk Avatud Noortekeskuse omatulud</i>	<i>320</i>
<i>Raamatukogude omatulud</i>	<i>110</i>
Saadavad toetused	60 716
<i>Sihtfinantseerimisega Seto Talumuuseumile</i>	<i>60 716</i>
PÕHITEGEVUSE KULUD	400 260
Spordiüritused	9 628
Värsk Muusikakool	78 639
Värsk Avatud Noortekeskus	20 447
Värsk Raamatukogu	25 765
Saatse Raamatukogu	12 618
Värsk Kultuurikeskus	46 509
Seto Talumuuseum	185 820
Kultuuriüritused	17 634
Värsk valla sõnumid	3 200
INVESTEERIMISTEGEVUS	-5 960
Põhivara soetus	15 320
<i>Värsk Muusikakooli akende vahetus</i>	<i>3 000</i>
<i>Seto Talumuuseumi museaalide soetus</i>	<i>1 300</i>
<i>Seto Talumuuseumi väliterassi ehitus</i>	<i>11 020</i>
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	9 360
EELARVE TULEM	-211 839

Värsk valla kultuuri, noorsootöö ja spordi valdkonna eesmärkide täitmist teostavad valla hallatavad asutused: Värsk Muusikakool, Värsk Avatud Noortekeskus, Värsk Raamatukogu, Saatse Raamatukogu, Seto Talumuuseum ja Värsk Kultuurikeskus. Kultuuri, noorsootöö ja spordi asutuste koosseisu on kinnitatud 34,97 ametikohta, sh 5,82 pedagoogi.

Värsk Muusikakooli nimekirjas on 57 põhi-, ettevalmistus- ja täiskasvanuteõppe õpilast, võimalik on õppida 8 erinevat pilli, pop-jazz ja pärimuslaulu ning kaasa lüüa erinevates ansamblites. Värsk Muusikakooli koosseisu on kinnitatud 6,82 ametikohta, muusikakool töötab Värsk Gümnaasiumi hoones.

Värsk Avatud Noortekeskust külastab igapäevaselt ligi 30 last. Tegutseb üks huviring, üks kord nädalas toimub lauamängude õhtu ja üks kord nädalas kinoõhtu. Osaletakse erinevates projektides, noorteprogrammides, koolitustel ning tehakse koostööd teiste ANK-ga. 2012. aastal võeti Värsk ANK ametlikult Eesti ANK liikmeks. Värsk Avatud Noortekeskus jätkab noorte tervistavat ja arendavat puhkust võimaldades osavõttu töömalevas. Värsk avatud Noortekeskuse koosseisu on kinnitatud 1,5 ametikohta, noortekeskus asub Tervisekeskuse hoones aadressil Pikk tn 30.

Värsk Raamatukogu külastab kuni 437 lugejat, arendatakse e-teenuste infotehnoloogilist keskkonda. Värsk Raamatukogus on 2 ametikohta, raamatukogu töötab Värsk Lasteaia hoones.

Saatse Raamatukogu külastab kuni 137 lugejat, arendatakse e-teenuste infotehnoloogilist keskkonda. Saatse Raamatukogus on 1 ametikoht, raamatukogu töötab OÜ Saatse Pansionaadi hoones.

Värskas Kultuurikeskuses tegutseb 9 ringi. Värskas Kultuurikeskuses on 2,75 ametikohta,

Seto Talumuuseumi külastajate arv aastas ulatub 17 113. Aastaringelt on muuseumis, tsäimajas ja Saatse filiaalis kokku 13,9 töökohta ning lisaks suvekuudel veel 7,0 töökohta.

Värskas valla kultuuri, noorsootöö ja spordi põhitegevuse kulude eelarvest 51,4 protsenti kaetakse vallaeelarvest, 33,4 protsenti omatuludest, 15,2 protsenti toetuste arvelt.

6.2 Ettevõtlus ja tööhõive

Värskas valla ettevõtluse ja tööhõive 2013. aasta eelarve põhitegevuse kulud on 6 358 eurot investeerimistegevus 3 615 euro ulatuses positiivne ning eelarve tulem kokku on 2 743 euro ulatuses negatiivne (vt tabel 27).

Tabel 27. Ettevõtluse ja tööhõive eelarve tulem 2011-2013

Ettevõtlus ja tööhõive	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Põhitegevuse tulud	0	3 117	0
Põhitegevuse kulud	7 697	11 718	6 358
Investeerimistegevus	3 400	-6 403	3 615
Eelarve tulem	-4 297	-15 004	-2 743

Värskas valla ettevõtlust toetatakse peamiselt läbi planeeringute. Territoriaalse planeerimise eelarve hõlmab valla piirkondade ehitustingimuste detailplaneeringute ja ametlike teadaannete edastamiseks vajaminevaid kulusid.

2013. aastal panustab vald varasemast enam suhete loomisele Värskas ettevõtjatega. Eesmärk on parandada kontakte ja arendada koostööd Värskas ettevõtjatega. Selleks korraldatakse ja viiakse läbi ümarlaudu, kus arutatakse mõlemale poolele aktuaalseid küsimusi ja püütakse leida ühiseid lahendusi.

Et vahendada ettevõtlusalast informatsiooni ja kontakte ettevõtjate vahel ning soodustada ettevõtluse arengut Värskas, teeb vallavalitsus koostööd sõpruslinnadega, EAS-i ning piirkonna kohalike omavalitsustega.

Värskas valla ettevõtluse ja tööhõive põhitegevuse kulud kaetakse 100 protsendiliselt vallaeelarvest.

Tabel 28. Meetme 2.1 Ettevõtlus ja tööhõive eelarve 2013

Meede 2.1 Ettevõtlus ja tööhõive	
Strateegiline eesmärk: Suurenenud on ettevõtlikkus ja sotsiaalne kaasatus ning paranenud on konkurentsivõime tööturul. Värskas vallas on ettevõtjasõbralik keskkond ning luuakse juurde uusi töökohti. Värskas on tunnustatud ja populaarne turismipiirkond aastaringelt.	
Indikaator 1:Ettevõtete arv Värskas vallas	192
PÕHITEGEVUSE TULUD	0
PÕHITEGEVUSE KULUD	6 358
Põllumajandus (Maakorraldus)	2 000
Turism	3 718
<i>MTÜ Setomaa Turism tegevustoetus</i>	<i>3 068</i>

Matkaradade hooldus	650
Planeeringud	640
INVESTEERIMISTEGEVUS	3 615
Põhivara soetus	10 000
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13 615
EELARVE TULEM	- 2 743

6.3 Tehniline infrastruktuur (taristu)

Tehnilise infrastruktuuri eelarves kajastatakse veevärgi ja kanalisatsiooni ehitamise ning teede ehituse, hoolduse ja liikluskorralduse kulusid. Tehnilise infrastruktuuri 2013. aasta eelarve põhitegevuse tulud on 59 176 eurot, põhitegevuse kulud 62 343 eurot, investeerimistegevus 22 629 euro ulatuses negatiivne ning eelarve tulem kokku on 25 796 euro ulatuses negatiivne (vt tabel 29).

Tabel 29. Tehnilise infrastruktuuri eelarve tulem 2011-2013

Tehniline infrastruktuur	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Põhitegevuse tulud	0	37 173	59 176
Põhitegevuse kulud	43 708	43 573	62 343
Investeerimistegevus	7 189	-51 918	-22 629
Eelarve tulem	-36 519	-58 318	-25 796

Meede 3.1 Vesi ja kanalisatsioon

Värskas valla vee ja kanalisatsiooni 2013. aasta eelarve investeerimistegevus 19 396 euro ulatuses negatiivne ning eelarve tulem kokku on 19 396 euro ulatuses negatiivne (vt tabel 30).

Tabel 30. Meetme 3.1 Vesi ja kanalisatsioon eelarve 2013

Meede 3.1 Vesi ja kanalisatsioon	
Strateegiline eesmärk: Renoveerida ja laiendada kanalisatsiooni infrastruktuurid ning tagada kvaliteetne ja keskkonnasõbralik reoveekäitus.	
INVESTEERIMISTEGEVUS	-19 396
Põhivara soetus	84 800
<i>Värskas veejaama hoone ehitus</i>	<i>70 170</i>
<i>Värskas aleviku veetrasside rekonstrueerimine (Hirvemäe)</i>	<i>12 630</i>
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	70 813
Antav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	5 409
EELARVE TULEM	-19 396

2012. aasta lõpuks valmib Värskas valla ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteem, lisandub 1,4 km veetorustikke, kaks reoveepumplat, 1,35 km reoveekanalisatsioonitorustikke liitumisvõimalustega valla territooriumil asuvatele hoonestatud kinnistutele, kus selline võimalus seni puudus.

Meede 3.2 Teed ja liikluskorraldus

Värskas valla teede ja liikluskorralduse 2013. aasta eelarve põhitegevuse tulud on 59 176 eurot, põhitegevuse kulud 62 343 eurot, investeerimistegevus kokku 3 233 euro ulatuses negatiivne ning eelarve tulem kokku on 6 400 euro ulatuses negatiivne (vt tabel 31).

25

Tabel 31. Meetme 3.2 Teed ja liikluskorraldus eelarve 2013

Meede 3.2 Teed ja transport	
Strateegiline eesmärk: Värskas on elanike ja ettevõtjate vajadustele vastav tehniline infrastruktuur ja kommunaalteenused, valla transpordiprobleemid on lahendatud komplekselt ja tagavad logistiliselt sujuva ühenduse nii pealinna kui lähiregiooni keskustega. Valla teed ja tänavad on aastaringelt hooldatud ning tihedamalt asustatud piirkondades on tänavavalgustus.	
Indikaator 1: Toimivad bussiliinid Värskast 5-s suunas	kuni 33 väljuvat liini päevas
Indikaator 2: Hooldatakse vallale kuuluvaid teid ja tänavaid	113 km
Indikaator 3: Tänavavalgustus (Värskas, Saatse, Väike-Rõsna)	102 valgustit
PÕHITEGEVUSE TULUD	59 176
Saadavad toetused	59 176
PÕHITEGEVUSE KULUD	62 343
Teede hooldus	30 000
Lumetõrje	25 943
Tänavavalgustus	6 400
INVESTEERIMISTEGEVUS	-3 233
Põhivara soetus	60 000
<i>Valla teede rekonstrueerimine</i>	<i>60 000</i>
Saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	56 767
EELARVE TULEM	-6 400

Meetme all kajastatakse teede ja tänavate korrashoiu, liikluskorralduse, transpordikorralduse ja tänavavalgustuse eelarveid.

Teede ja tänavate korrashoiu tegevuskuludest kaetakse kulud tänavate ja teede hoolduseks ning remondiks. Tänavavalgustuse tegevuskuludega tagatakse valla valgustus, teostatakse elektri- ja hooldustööd.

6.4 Elu- ja looduskeskkond

Värskas valla elu- ja looduskeskkonna 2013. aasta eelarve põhitegevuse tulud on 18 817 eurot, põhitegevuse kulud 30 104 eurot ning eelarve tulem kokku on 11 287 euro ulatuses negatiivne (vt tabel 32).

Tabel 32. Elu- ja looduskeskkonna eelarve tulem 2011-2013

Elu- ja looduskeskkond	2011 tegelik	2012 oodatav	2013 eelarve
Põhitegevuse tulud	15 796	15 917	18 817
Põhitegevuse kulud	31 359	30 908	30 104
Investeerimistegevus	0	0	0
Eelarve tulem	-15 563	-14 991	-11 287

Meetme all kajastatakse jäätmekäitluseks, heakorraks, haljastuseks, avaliku korra ning turvalisuse ja elamu-kommunaalmajanduse toimimiseks tehtavad kulutused.

26

Jäätmekäitluse tegevuskulude eelarvest rahastatakse ohtlike jäätmete vastuvõtu punkti tegevust ning olmeprahi ja suurjäätmete organiseeritud kogumist. Jätkatakse traditsiooniliste keskkonna- ja heakorralaste ürituste ja konkursside korraldamist.

Valla heakorra ja haljastuse tööd on kaetud püsilepingutega, mis sisaldavad alljärgnevaid töid:

- Värskas vallale kuuluvate tänavate ja kõnniteede puhastus ning lume- ja libedusetõrje;
- Värskas vallale kuuluvate parklate lumekoristus;
- Värskas vallale kuuluvate haljasalade hooldus ja prügikastide tühjendamine;
- Värskas vallale kuuluvate teede- ja tänavakatete korrashoiu jälgimine.

Elamu- ja kommunaalmajanduse tegevuskulud on planeeritud vallale kuuluvate korterite ja pindade kommunaal- ja remondikulude katmiseks. Vallale kuulub 24 korterit, nendest 11 asuvad Värskas, 7 Saatses ja 6 Matsuris.

Vallas on Lõuna Prefektuuri Värskas- ja Mikitamäe valla piirkonnapolitseinik ning Lõuna Päästkeskuse Põlvamaa päästepiirkonna Värskas tugikomando. Värskas aleviku veel paremaks turvalisuse tagamiseks on vajalik paigaldada videovalve.

Tabel 33. Meetme 4.1 Elu- ja looduskeskkond eelarve 2013

Meede 1.1 Elu- ja looduskeskkond	
Strateegiline eesmärk: Valla inimesed on keskkonnateadlikud ja hoiavad loodust puhtana. Kõik majapidamised on liitunud korraldatud jäätmeveoga ning kõikides korterelamutes on toimivad ühised. Värskas vallas on turvaline ja meeldiv elukeskkond.	
Indikaator 1: Vallas toimib korraldatud jäätmevedu ja on avatud jäätmejaam.	
Indikaator 2: Algatatud kriminaalmenetlusi Värskas vallas 2012 esimene poolaasta	25
PÕHITEGEVUSE TULUD	18 817
Tulud kaupade ja teenuste müügist	6 800
<i>Vallakorterite üüritulu</i>	<i>6 800</i>
Saadavad toetused	800
<i>Sihthinantseerimine ohtlike jäätmete veoks</i>	<i>800</i>
Muud tegevustulud	11 217
<i>Kaevandamisõiguse tasu</i>	<i>300</i>
<i>Vee erikasutustasu</i>	<i>9 000</i>
<i>Saastetasud</i>	<i>1 917</i>
PÕHITEGEVUSE KULUD	30 104
Politsei	192
Päästeteenistus	2 198
Jäätmejaam	2 000
Elamumajanduse arendamine (Korterid)	3 800
Kalmistud	21 914
INVESTEERIMISTEGEVUS	0
EELARVE TULEM	-11 287

Värskas valla elu- ja looduskeskkonna põhitegevuse kulude eelarvest 74,8 protsenti kaetakse vallaeelarvest, 2,6% toetuste arvelt ja 22,6 protsenti omatuludest.

6.5 Üldvalitsemine

Värskas valla üldvalitsemise eelarves kajastatakse vallavolikogu ja –valitsuse, reservfondi, 2013. aasta sügisel toimuvate kohaliku omavalitsuse valimiste korraldamise ning muude valitsussektori teenuste tulusid ja kulusid.

Samuti jätkatakse avalike teenuste osutamise kaasajastamist uute infotehnoloogiliste lahenduste täiendamise läbi selleks, et oleks tagatud vallavalitsuse efektiivne töö ning vallaelanike ja institutsioonide parem ja kiirem teenindamine (andmebaaside kasutamine, info ja dokumendivormide kättesaadavus, nende täitmine interneti teel jne). Täiustatakse Värskas valla kodulehe ülesehitust, kasutajasõbralikkust ja kujundust. Reorganiseeritud vallalehe vahendusel saab Värskas elanik suuremas ja kvaliteetsemas mahus informatsiooni vallavalitsuse ja –volikogu tegevuse ning valla elu kohta.

Üldvalitsemise eelarves kajastatakse reservfondi eelarvet muude tegevuskuludena. Reservfondist väljamakseid ei tehta, vaid ettenägematu kulu vajaduse tekkimisel suunatakse esitatud taotluste alusel vallavalitsuse korraldusega vahendeid reservfondist vastava tegevusala eelarvesse.

Muude valitsussektori tegevuse eelarves kajastatakse antavate toetustena liikmemaksude tasumist Eesti Maaomavalitsuste Liidule, Põlvamaa Omavalitsuste Liidule, Setomaa Valdade Liidule, MTÜ Piiriveere Liidule ja MTÜ Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogule.

Värskas Vallavolikogus on 11 liiget. Värskas Vallavalitsuse üldvalitsemise eelarvesse on planeeritud 2 palgalise vallavolikogu liikme-, 1 juhi-, 6 kõrgemametniku-, 1 vanemametniku-, 2 nooremametniku- ja 1 töötaja ametikoha kulud koos õppelaenude tagastamise ja puhkusekohustuste kuludega.

Värskas Vallavalitsuse 2013. aasta eelarvesse on planeeritud kulud põhikooli ja gümnaasiumi lõpetajate vastuvõtuks.

Tabel 34. Meetme 5.1 Üldvalitsemine eelarve 2013

Üldvalitsemine	
Strateegiline eesmärk: Värskas vald on haldussuutlik ja efektiivne, toimivad külakeskused ja tegutsevad aktiivsed külaseltsid.	
Indikaator 1:Valla eelarve on tasakaalus	
Indikaator 2:Vallas on aktiivseid külaseltse, MTÜ-sid	13
PÕHITEGEVUSE TULUD	859 559
Maksutulud	620 418
<i>Tulumaks</i>	553 352
<i>Maamaks</i>	67 066
Tulud kaupade ja teenuste müügist	43 356
<i>Riigilõivud</i>	4 200
<i>Laekumised õiguste müügist</i>	31 956
<i>Mitteeluruumide üür ja rent</i>	5 700
<i>Muu kaupade ja teenuste müük</i>	1 500
Saadavad toetused	195 785
<i>Tasandusfond</i>	190 138
<i>Õppelaenude kustutamise toetus</i>	5 595
<i>Eraldised sündide ja surmade registreerimise toetuseks</i>	52
PÕHITEGEVUSE KULUD	252 952
Volikogu	9 197
Vallavalitsus	206 017
Õppelaenude kustutamine	5 595
Reservfond	7 800
Valimised	4 100
Ülalnimetatamata üldised valitsussektori teenused (liikmemaksud)	20 243
INVESTEERIMISTEGEVUS	-16 624
Põhivara soetus	10 000
<i>Vallavalitsuse ruumide renoveerimine ja inventari soetus</i>	10 000
Põhivara müük	8 700

Intressi- ja viivisetulud	100
Intressikulud	15 424
EELARVE TULEM	589 983

Värskas valla üldvalitsemise põhitegevuse tulud koosnevad:

- Laekumised riigilõivudest - vastavalt riigilõivuseadusele laekub kohaliku omavalitsuse eelarvesse riigilõiv vallasekretäri poolt notariaadiseaduse alusel tehtavatest tõestamistoimingutest, majandustegevuse registri seaduse alusel tehtavatest toimingutest ning ehitusseaduse alusel tehtavatest toimingutest.